

POMURSKI SEJEM

**POT
V
IZLETNIŠTVO
POHODNIŠTVO
IN VSEŽIVLJENSKO UČENJE**

24.8.2008 GORNJA RADGONA

Jože Prah

Gibanje človeka v Naravi je stalnica. Nekoč iz potrebe po preživetju, danes – pa bi lahko rekli - predvsem po polnjenju baterij oz. za iskanje novih energij ali moči. Morda bi lahko rekli tudi za sprostitev.

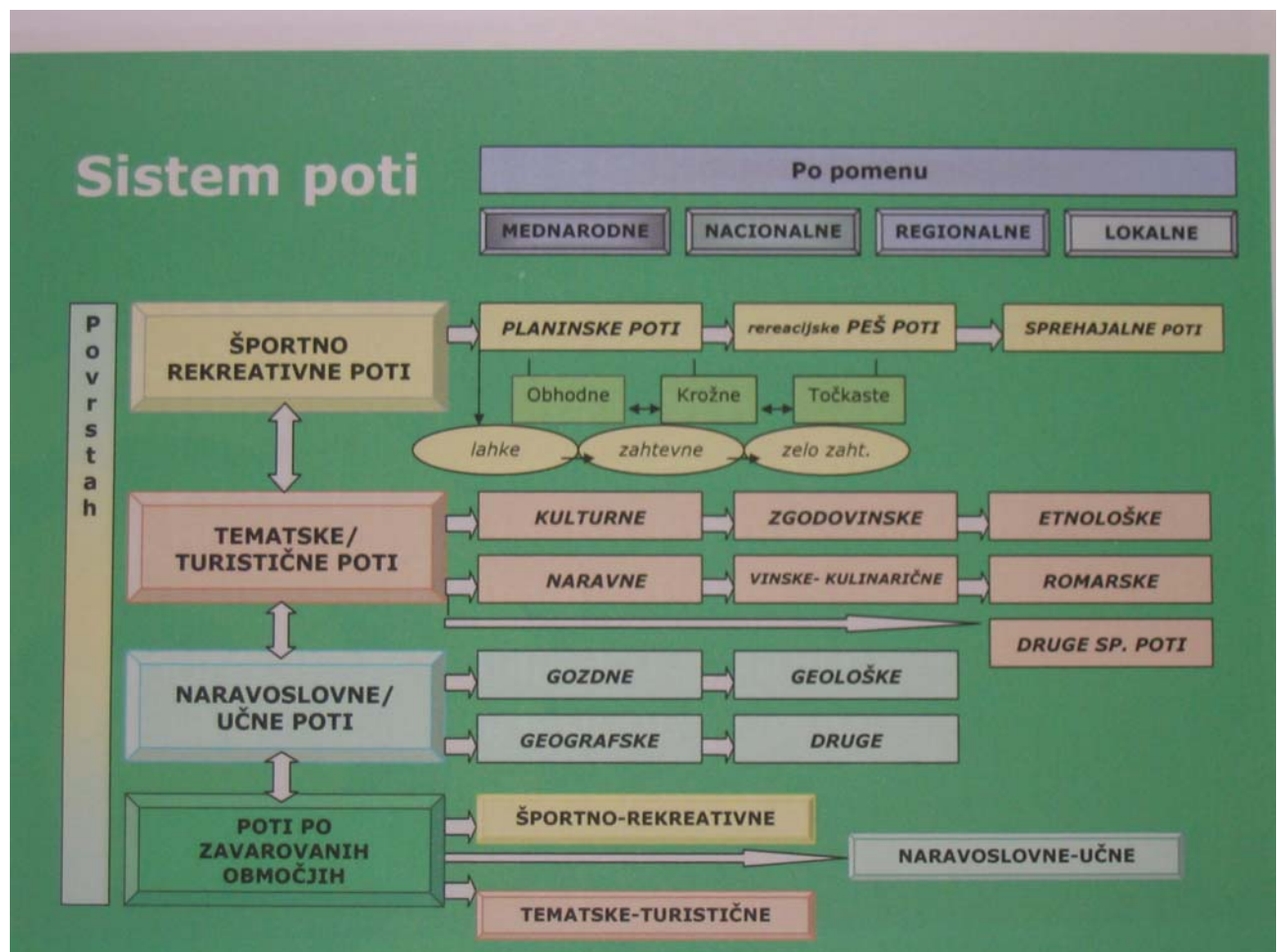
Za gibanje človeka v Naravi uporabljamo več pojmov. S POHODNIŠTVOM mislimo po eni strani kot športno in rekreativno aktivnost, ki temelji na hoji, po drugi pa tudi kot spoznavanje naravnega okolja ter aktivno doživljanje raznovrstnosti kulturno-etnološkega bogastva pokrajine, na vnaprej določeni, urejeni in označeni trasi. Pretežno predstavlja enodnevno aktivnost, lahko pa tudi večdnevno povezano hojo s presledki za spoznavanje zanimivosti okolja (npr. transverzale, povezane regijske poti, ali evropske pešpoti...). Planinski terminološki slovar pa označuje pohodništvo le kot prirejanje ali udeleževanje pohodov. IZLETNIŠTVO je športna dejavnost, ki se ukvarja s prirejanjem ali udeleževanjem izletov, pohodništvo pa je dejavnost, ki se ukvarja s prirejanjem in udeleževanjem pohodov. Pri izletu gre za časovno in daljinsko krajše pešačenje. Bolj zahtevnemu in daljšemu pešačenju pa rečemo pohod. Dostikrat pa uporabljamo še izraz: tura, ki naj pomeni daljše in zahtevnejše gibanje v gorah. Namesto pohodništva slišimo tudi za besedo POPOTNIŠTVO, ki jo Slovenski pravopis definira takole: popotništvo je življenje človeka, ki ga nemir žene po svetu in popotnik je tisti, ki se premika iz kraja v kraj. Nekateri trdijo, da izraz popotništvo ne ustreza športni zvrsti, ki je opredeljena z izrazom pohodništvo. Marko Kmecel opredeli Popotništvo kot eno od oblik aktivnega bivanja v naravi, kot sodobno rekreacijsko dejavnost, ki zadovoljuje hkrati človekove duhovne, estetske, izobrazbene in družbene potrebe. Pri popotništvu ne gre zgolj za hojo, ampak je mogoče popotovati z različnimi prometnimi sredstvi (s kolesom, avtobusom, vlakom, letalom, avto-štopom, itd.) Izraz pohodništvo pa natančno označuje način človekovega gibanja. Pri pohodništvu se človek giblje samo s hojo. Poznan pa nam je tudi termin GORNIŠTVO, ki ga lahko pojmuje kot gibanje v gorah po različno zahtevnem svetu v vseh letnih časih .

Slovenija je v vseh pogledih raznolika dežela, po večini hribovita in pokrita z gozdovi, ki so potencialna vegetacija na več kot 90 % površine naše dežele. Gozd pokriva okoli 60% slovenske površine, gozdnega prostora pa je kar okoli 80%. Velika vegetacijska pestrost, raznolike geološke razmere, razgiban relief in mešanje celinskega, sredozemskega in alpskega podnebja da izjemen pečat naši deželi. Ta poseben pridih ji daje Alpski svet, Kras, Primorje in Panonska nižina. Ustavno načelo splošne odprtosti in dostopnosti gozdov ter gora lahko štejemo za civilizacijski pridobitvi. Vsi ti osnovni elementi pohodništva (raznolikost pokrajine ...), so rodila številne markirane poti z različno vsebino in zahtevnostjo. Slovenija meri nekaj

več kot 20 000 kvadratnih kilometrov in ima skoraj 10 000 kilometrov označenih poti. Nekatere markirane poti so tudi del evropskih peš poti in tako povezujejo ter umeščajo Slovenijo v EU (poti E6 in E7, Via Alpina, Emina pot...).

Številne poti nas opozorijo na različne naravne in kulturne znamenitosti. Veliko označenih poti se nahaja v naravnem okolju in tako brez posebne organizacije vključuje v potek poti določene znamenitosti (favna, flora, naravni pojavi, slapovi, izviri, jezera, kulturna identiteta...). Določene poti lahko govorijo o dominantni posebnosti na njej in so bile zasnovane na neki ideji.

Strategija razvoja turističnega proizvoda pohodništva v Sloveniji razdeli poti kot kaže slika:

Vizija razvoja turističnega proizvoda pohodništva v Sloveniji temelji na mnogoterih danostih okolja in slovenski tradiciji povezanosti z naravo.

Zaradi svoje oblikovanosti terena in dostopnosti, nudi Slovenija idealne možnosti razvoja pohodniške (treking) ponudbe oziroma oblikovanja tovrstnih produktov.

Turistični proizvod pohodništva mora zato v bodoče postati jasno definiran produkt aktivnih prostočasnih doživetij v naravi in kot tak še pomembnejši element komplementarne turistične ponudbe na celotnem področju Slovenije.

Kot samostojen produkt se bo v prvi vrsti ponujal in tržil predvsem v gorskem svetu in sredogorju, kot pomembne dodatne produktne vsebine osnovnim turističnim paketom pa se bo pohodništvo ponujalo tudi v nižinskih in obmorskih predelih države. Dodatna pohodniška ponudba bo v skladu s povpraševanjem in popularizacijo pohodniških aktivnosti, in aktivnem

iniciranju pomembnosti in koristnosti gibanja v naravi, postajala vse bolj samostojna in povezana z ostalimi samostojnimi pohodniškimi produkti.

Glavni pozitivni turistični »imidž«, ki ga Slovenija lahko trži z vidika pokrajinske in biotske pestrosti, je:

- Dežela na stiku štirih velikih naravnih enot (Alpe, Dinaridi, Panonska nižina, Sredozemlje), zaradi česar je turistično zanimivo ozemlje stičišč in prehodov;
- Gozdnata dežela s pragozdnimi rezervati in velikimi zvermi (medved, volk, ris);
- Dežela izjemne pestrosti podzemskega življenja, ki je v svetovnem merilu med najbogatejšimi;
- Dežela maloposestniške kmetijske rabe in posledično ohranjene mozaične kulturne pokrajine s pripadajočo biodiverzitetjo.

Oblika tržnega pristopa k produktu »Narava« pa je lahko:

INTERPRETACIJA NARAVE

- Z interpretacijo ljudem pomagamo spoznavati in ceniti tisto, kar je posebej vredno, na primer naravo, kulturno dediščino, pokrajino, zgodovinski dogodek... Zainteresiranim obiskovalcem povemo, kaj je zanimivega, jim pomagamo razumeti, skušamo jih prepričati o **vrednosti** in spodbuditi k **ohranjanju**.
- Z interpretacijo **narave** ustvarjamo vez med naravo in njenimi ljubitelji oziroma obiskovalci. Navdušujemo nad naravo, bogatimo doživetja, razkrivamo pomen - ljudem omogočamo **neposreden stik** z njo.
- Sredstva interpretacije so zlasti vodeni ogledi, učne/naravoslovne poti, razstave, predavanja, publikacije in elektronski mediji. Uporabljajo jih v naravnih parkih in rezervatih, naravnih spomenikih, muzejih, živalskih in botaničnih vrtovih, akvarijih, gozdovih, jamah in rudnikih, urejenih za turistični obisk.
- Interpretacija nam je lahko v pomoč pri upravljanju, zlasti pri usmerjanju obiskovalcev na manj občutljive poti in predele zavarovanih območij. Lahko nam tudi pomaga preprečevati vedenje obiskovalcev, ki bi naravi škodovalo.

**ŽELIMO, DA SO PODEŽELANI, KI ŽIVIJO OB POTI,
SKRBNIKI, LASNIKI IN VODNIKI POTI,
IN DA JIH
POT TAKO MATERIALNO KOT DUHOVNO BOGATI !**

Danes imamo zakonsko opredeljen Zakon o poteh, ki natančno določi termin **OBHODNICE**, **ki so planinske poti, združene v vezne, krožne ali točkovne poti, ki imajo določene kontrolne točke z vpisnimi knjigami in žigi.**

Zakon o poteh pove tudi dikcijo planinske poti.

PLANINSKA POT

- Planinska pot je praviloma največ 1 meter širok pas zemljišča na večinoma gričevnatem, hribovitem in goratem svetu, le v nujnih primerih utrjen z naravnim materialom, pripravljen za hojo, gorski tek ali plezanje.

Ne glede na prejšnji odstavek se lahko kot del planinske poti uporabi tudi javna cesta ali nekategorizirana cesta po predpisu, ki ureja javne ceste ali gozdna prometnica po predpisu, ki ureja gozdove. Na takšnem delu planinske poti se uporabljajo predpisi, ki urejajo javne ceste in varnost prometa na njih ali predpis, ki ureja gozdove.

Uporabniki uporabljajo planinske poti na lastno odgovornost.

Uporabniki planinskih poti morajo pri uporabi planinskih poti ravnati samoodgovorno in odgovorno do drugih tako, da ne ogrožajo ali poškoduje sebe ali drugega.

OSNOVNE OZNAKE NA MARKIRANIH POTEH SO:

- KNAFELČEVA MARKACIJA
- USMERJEVALNA TABLA
- DODATNE OZNAKE
- OBVESTILNE TABLE

O tematskih poteh pa v zakonski regulativi ne moremo nič prebrati. Poznan nam je termin: **GOZDNA UČNA POT**, ki je **ozek pas z naravnim materialom utrjenega zemljišča, pripravljen za hojo po gozdu** (16. b člen, uredbe o vrstah objektov glede na zahtevnost).

DANES UPRAVLJAJO S TEMATSKIMI POTMI

- Turistična društva
- Planinska društva
- Zavodi (ZGS, Krajinski parki...)
- Šole
- Kmetije
- Ostalo

KDO VSE VODI V SLOVENIJI

- Turistični vodnik
- Turistični spremljevalec
- Planinski vodnik
- Gorski vodnik
- Turistični vodnik turističnega območja
- Interpretator narave
- Trenerji
- Gozdni pedagog

Nedvomno je potrebno **ZAKONSKO UREDITI** razmerja posameznih vodnikov v okviru pohodništva,

in

ZAKONSKO UREDITI

označevanje in vzdrževanje gozdnih učnih in drugih tematskih poti ter nemoteno gibanje obiskovalcev po njih.

STRATEGIJA POHODNIŠTVA naj ima za cilj:

- **RAZMIŠLJATI GLOBALNO**
- **DELATI LOKALNO**